

Motion till riksdagen 2005/06:So579

av **Sven Gunnar Persson (kd)**

För barnens skull

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om att stärka barnperspektivet inom alla politikområden.

Motivering

Mer än 20 procent av Sveriges 9 miljoner invånare utgörs av barn i åldern 0 till 17 år. I mer än hälften av alla hushåll finns det barn. Livsvillkoren för barn skiljer sig avsevärt åt beroende på bland annat var man bor, var föräldrarna är födda, vilken ekonomisk situation familjen har och om barnet har någon form av funktionshinder. Enligt Rädda Barnens definition av fattigdom, låg inkomststandard och socialbidrag, lever 13 procent av Sveriges cirka 2 miljoner barn i fattigdom.

Skillnaden mellan fattiga och rika barnhushåll har ökat i Sverige. Barnfattigdomen varierar kraftigt mellan kommunerna. Risken att få leva i ett fattigt hushåll är mer än fyra gånger så hög för barn med utländsk bakgrund i jämförelse med barn med svensk bakgrund.

Enligt SCB:s levnadsundersökningar är det barn och ungdomar som mår sämst i befolkningen idag. I åldersgruppen 16–24 år ökade under 2004 förekomsten av ”svåra besvär av ångslan, oro eller ångest”. Aldrig tidigare har ungdomar totalt sett mått så dåligt som nu. Folkhälsoinstitutets undersökningar visar på samma mönster.

I ett internationellt perspektiv har svenska barn och unga en relativt god fysisk hälsa, men allt fler rapporter visar att den psykiska ohälsan tilltar. Enligt en studie från Barnombudsmannen har det skett en stor ökning av sökanden inom barnpsykiatri de senaste åren.

Barnens rätt i samhället, Bris, uppger att man haft en nära nog tredubbling (+185 procent) av mejl från unga flickor om självmord de senaste två åren. Totalt sett rör det sig om cirka tusentalet mejl som fokuserar på självmord.

Självmordsförsök är vanligt förekommande bland fosterhemsbarn och barn som vårdas på institution. Fosterhemsbarn löper fyra till fem gånger högre

Fel! Okänt namn på

risk än andra barn att försöka begå självmord, enligt en ny svensk studie från Socialstyrelsens epidemiologiska centrum. Bland barn som vårdas på institution har en fjärdedel av ungdomarna försökt ta sitt liv, enligt Statens institutionsstyrelse.

Enligt Barnombudsmannen är budskapet från barn- och ungdomspsykiatrin entydigt. De minskade resurserna till skolhälsovård, socialtjänst och primärvård har lett till att den psykiska ohälsan bland barn inte kan mötas med tillräckliga insatser i form av vård och stöd från samhällets sida. Behoven av psykiatriska insatser bland barn är stora. Mellan 10 och 15 procent av alla barn söker barnpsykiatrisk konsultation under uppväxten. Försäljningen av antidepressiva läkemedel till 15–19-åringar har fördubblats mellan 1999 och 2003.

Skolan är ett område som drabbats hårt av besparingar vilket exempelvis inneburit större grupper, färre skolsköterskor och färre skolkuratorer. Bara 2 av 29 lärarutbildningar ger idag tillräcklig utbildning mot mobbning, visar en kartläggning från Bris. Inte heller verkar regeringen prioritera barns psykiska hälsa. I regeringens proposition för en förnyad lärarutbildning, som ligger till grund för de förändringar som nyligen genomförts på de 29 orter där högskolan bedriver utbildning av lärare, skriver man inledningsvis att den framtida skolan måste anpassas efter globalisering, teknisk utveckling och ekologisk hållbarhet. Man kan fråga sig vart barnen tagit vägen i den socialdemokratiska utbildningspolitiken.

Enligt Barnombudsmannen är stress, mobbning och arbetsmiljön i skolan de frågor som barn och ungdomar återkommande lyfter fram som viktiga vardagsproblem. De berättar om trasiga skolböcker, nedsliten skolmiljö, toaletter som saknar lås, för små och bullriga matsalar, dåliga gymnastiklokaler och tråkiga skolgårdar. Arbetsmiljölagen gäller även i skolan. Men skolan prioriteras inte lika högt som arbetsmiljöer där enbart vuxna vistas. Det är hög tid att stärka arbetsmiljöarbetet i skolan.

Landets 132 barn- och ungdomspsykiatriska mottagningar (BUP) dras med långa köer. Aftonbladet genomförde nyligen en undersökning om väntetiderna och resultatet är lika alarmerande som när BO gjorde en liknande undersökning för två år sedan. Då svarade 90 BUP-mottagningar att de hade en väntetid på upp till tre månader för ett första bedömningsamtal. Lika illa är det idag då det kan ta från 1 till 104 veckor beroende på var man bor i landet. Svårast att få en tid är det för barn i glesbygd.

200 000 barn växer upp i ett hem där minst en av föräldrarna har alkoholproblem. Enligt IOGT-NTO har 57 procent av landets kommuner särskilda stödgrupper för barn till alkoholmissbrukande föräldrar. Men bara 2 procent av barnen får den hjälp de behöver.

Barn är även en utsatt grupp när det gäller brott. Mer än 100 000 barn bevittnar våld inom familjen varje år. År 2003 gjordes enligt Brottsförebyggande rådet över 10 000 polisanmälningar om barn som utsatts för misshandel eller sexuella övergrepp. Hur många av åtalerna som därefter ledde till fällande dom finns det ingen samlad statistik för. Men enligt en studie från Linköpings universitet, som undersökt antalet polisanmälningar om barnmisshandel i ett

Fel! Okänt namn på

polisdistrikt mellan åren 1986 och 1996, visade det sig att av 111 anmälda brott ledde endast 4 till fängelsestraff.

Situationen för barn och unga är idag kritisk inom många områden. Samverkan mellan hemmet och olika aktörer som polis, socialtjänst, förskola, skola och psykiatri är viktigt för att nå framgång. Barn och ungdomar måste få en lika tidig hjälp när de mår psykiskt dåligt som när de gör sig fysiskt illa. Krafttag måste även tas för att minska de regionala skillnaderna i hur och när man får psykiatrisk hjälp.

Enligt FN:s konvention om barns rättigheter, barnkonventionen, har alla barn och unga rätt till bästa möjliga hälsa samt rätt till relevant sjukvård och rehabilitering. Det är angeläget att barns behov och deras utsatta situation mer än hittills prioriteras inom samtliga samhällsområden. Barnperspektivet ska vara vägledande vid alla politiska beslut. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 30 september 2005

Sven Gunnar Persson (kd)